

Klassiska noveller Nr 45

S. A. Duse:

**Hennes
hjälte**

Klassiska noveller 45.

S. A. Duse – Hennes hjälte.

Återutgivning av text från 1916

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-550-4

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Mitt under brinnande världskrig vårdas mannen på ett sanatorium. Hans försök att vinna ära i armén slutade snöpligt och nu skäms han inför hustrun när hon kommer på besök.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carrington.

Den här texten publicerades ursprungligen i maj år 1916 i tidningen "Svenska Folkets Tidning" med titeln "Hennes hjälte. Berättelse".

Eftersom den här texten skrevs i början av 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Hennes hjälte – en berättelse

Den här texten publicerades ursprungligen i maj år 1916 i tidningen "Svenska Folkets Tidning" med titeln "Hennes hjälte. Berättelse". Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).

— Nej, min älskling, tänk inte ett ögonblick på mig. Gå du och dansa om det roar dig, sade han så lugnt han förmådde. Det har varit enformigt nog för dig, här bland idel sjuka. Jag skall följa doktors föreskrift och hålla mig stilla. Så länge han säger att det finns hopp, kommer jag att lyda honom blindt.

Med en egendomlig blick såg han på sin hustru som framför spegeln ordnade toaletten. Hvad hon var ung och vacker. Och vid honom var hon fastkedjad för lifvet, vid honom, som bara är en skugga af sig själf.

Det skimrade en tår i ögonvrån, då han tillade:

— Ja, gå du, lilla Frida. Du är ju frisk och tycker om att dansa, Och du behöfver komma ifrån den här dödande enformigheten. Om jag bara vågade, skulle också jag —

Hon hörde darrningen i hans röst, hon märkte att han var uppörd. Men inte en tanke fanns hos henne, att han kunde vara det af

annan orsak än ledsnad öfver att vara bunden af ett lungots-sanatoriums stränga lagar. Sedan hon med ett belåtet leende mönstrat sin egen bild i spegeln, gaf hon mannen en flyktig blick.

Det var inte kärlek, inte medlidande i den blicken. Det var på sin höjd en skymt af medömkan, som skulle ha fått ett tydligare uttryck om den åtföljts af en axelryckning.

— Ja, jag går väl då en stund, svarade hon. Du lägger dig väl så länge, käre Frans. Sof godt!

Tyst satt han kvar vid det öppna fönstret sedan hon lämnat honom. Kvällsluftens kyla svepte allt tätare kring honom, men han märkte det ej. Alltmer försjönk han i tankar, djupa och dystra, som lade hans panna i veck och kom hans lärda och insjunkna ansikte att likna en åldrings.

Det var icke långt tillbaka hans tankar gingo. De rörde sig kring det, som under senaste året händt honom. Kriget hade ju kommit och svept sin blodiga slöja öfver landet. Nästan alla af hans vänner hade dragit ut till fronten för att kämpa för sitt fosterland. Då och då förde tidningarna med sig någon underrättelse om någon af dem. En utmärkelse åt en, befordran åt en anan, en tredje lätt sårad. Några dödsbud kommo också, men de voro icke så många.

Och medan dessa män stredo och blödde för sitt fädernesland, tvingades han att stanna hemma. Läkarna hade ju kasserat honom för hans klena bröst.

Med hvarje dag hade hans längtan blifvit större att också få komma ut och göra sin plikt bland de andra stridande. Han kände det som var han en fullkomlig onyttig varelse, som vid trettio års ålder inte dugde till att försvara sitt land.

Och han märkte också, att hustrun grämde sig öfver det. När det

stod i tidningarne, att någon af deras bekanta utmärkt sig, hände det att hon med en suck sade: — Det där kunde ha varit du, Frans, om du fått vara med,

Frida var ju ung och ärelysten å hans vägnar. Och själf kände han det som en evig skam, att han skulle vara tvungen hålla sig hemma. Men för honom fanns icke ärelystnaden, det var plikt känslan som kallade.

Slutligen för ett halft år sedan hade det lyckats honom att få komma med som frivillig. Läkaren skakade visserligen på hufvudet och afrådade honom i det längsta, men till slut lät han honom få sin vilja fram.

Nog var det med sorg han lämnade sin Frida, som var honom så innerligt kär, men längtan efter att få göra sin plikt bland de andra tog öfverhand. Och Frida ville det ju också. Med tårdränkta och dock glädjestrålande ögon sade hon honom vid afskedet, att hon väntade att få sin Frans tillbaka, höljd med ära och utmärkelser.

Och det hoppades också han — för Fridas skull. Hvad hon den dagen skulle bli lycklig och glad och kanske hålla af honom ännu mer.

Men så skulle det icke bli.

Doktorn hade haft rätt. Frans var för klen och svag, det blef klart för honom inom kort. Hur han än ansträngde sig, kunde han inte mäta sig med kamraterna. Hur tappert han än försökte, kunde han inte stå ut med de oerhörda strapatserna, bristen på sömn, nervspänningen och framför allt kölden och stormarna.

Den första strid, där han var med, skulle också bli den sista för honom. Dödstrött och förbi, nästan andlös i sina fåfänga ansträngningar att följa med de andra i anfallet, blef han allt längre efter, då en kula träffade honom i bröstet, och han förlorade medvetandet.

De framstormande kamraterna hade icke tid att tänka på honom, och först vid midnatt hittades han, halft förfrusen.

Det var nätt och jämt att han räddades till lifvet, men den utbrytande lungsoten kunde ingen hejda. Och som en vrakspillra blef han så småningom hemskickad igen — utan minsta spår af ära och berömmelse.

Det var ett hårdt slag för Frida. Som ett barn hade hon invaggat sig i den drömmen, att Frans en dag skulle komma åter som segerkrönt hjälte, hyllad af alla.

Nu var han i stället en bruten man, hvars enda räddning var sanatorieluften. På sanatoriet hade han vistats i två månader nu, och det hade varit ohyggligt enformigt ända tills Frida för fjorton dagar sedan kom för att hålla honom sällskap. Då lefde han upp igen, då återvände hoppet och tillförsikten. Men fortfarande hade han en gnagande känsla af att människor skulle se på honom med förakt. Han hade ju inte dugt till att försvara sitt fosterland —

Hvilka irrande vägar hans tankar än togo, när han nu satt framför det öppna fönstret och stirrade ut i den stjärnklara rymden, så återkomma de dock ständigt till detta. Och i sin fantasi tyckte han sig se Frida med förakt vända honom ryggen, och han tyckte sig höra henne hviska ordet: "ynkrygg!"

Nu trängde tonerna från balen fram till honom där han satt. Ja, där borta roade man sig, där var glädje och lifslust.

En obetvinglig längtan kom öfver honom, en längtan bort till dem, som dansade och voro glada. Han kände sig ju så frisk och stark i kväll. Det vore roligt att öfverraska Frida och visa henne, att han inte var så sjuk som hon trodde.

Hastigt klädde han om sig och gick dit. Det var mycket folk i

festsalarna och just som han kom, stegade man af hjärtans lust. Men Frida kunde han inte upptäcka bland de dansande. Kanske hade hon slagit sig ned i vinterträdgården för att hvila sig en stund bland palmerna.

Knappt hade han emellertid kommit dit in, förr än han stannade som förstenad.

Strax till höger i en liten berså af lager och klängrosor satt Frida bredvid en för honom främmande man, som höll sin arm om hennes lif och tryckte henne intill sig. Nu möttes deras läppar i en lidelsefull kyss, hvarpå mannen hviskade:

— Älskar du mig verkligen?

— Ja, svarade hon sakta. Du är en hjälte, en man som alla måste beundra. Redan innan jag träffade dig, hade jag i tidningarna läst om din tapperhet och dina stordåd. Därpå lutade hon sig intill honom och hviskade: "Ja, jag älskar dig!"

Hur Frans kom ut ur rummet, ut ur huset visste han ej. Han gick som i en dröm, raglande och famlande, så att man trodde han var drucken. Uppkommen på sitt rum sjönk han maktlös ned i hvilstolen vid det öppna fönstret.

Han kände sig lamslagen, förintad. Det var samma ohyggliga känsla, som då han där ute i kriget märkte att krafterna sveka, att han inte förmådde följa de andra i deras segerrika anfall. Det kändes, som om han vore nära att drunkna, att kvävas.

Han försökte resa sig upp, men sjönk handlöst ned igen. En frossbrytning skakade hans kropp. Han tyckte att en isande kall hand grep honom om hjärtat — — —

När Frida sent på natten kom hem, fann hon Frans i hvilstolen — död. I månskenet såg hon att frackskjortan färgats röd af blod.

— En blodstörtning, mumlade hon. Stackars gosse! Han trodde på mig i det sista —

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksam målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

Samuel August Duse.

Viktiga ord och personer

Lungsot.

Äldre namn på den allvarliga sjukdomen tuberkulos.

Stepp.

Äldre namn som användes som synonym till "dans". När den här texten skrevs var dansen "onestep" på väg att ta över världen.

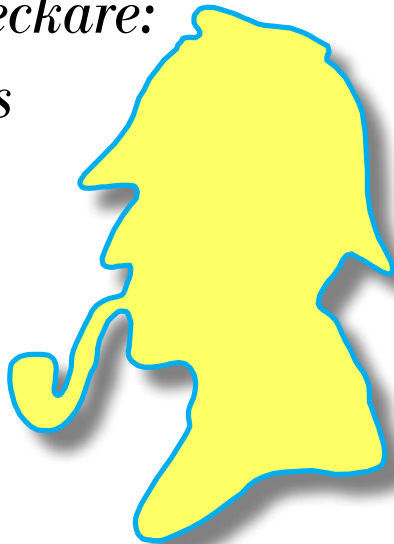
Toalett.

När den här texten skrevs hade ordet "toalett" en helt annan betydelse än i dag. Ordet användes allmänt om elegant klädsel, skönhet och utseende. Toalettrummet var ett särskilt rum där man förvarade sina kläder, en slags stor garderob.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se